Nordisk Institut for Teoretisk Fysik, NORDITA

Henrik Jeldtoft Jensen, NORDITA

I det allerførste nummer af det ny tidskrift KVANT udnævnte redaktionen NORDITA til at være en del af Københavns Universitet. Dette er ikke tilfældet; men hvad NORDITA egentlig er, er åbenbart ikke alment kendt. Her følger en kort beskrivelse af instituttets formål, oprindelse, opbygning og virke.

NORDITA blev oprettet af Nordisk Råd i 1957. Ønsket var at styrke den teoretiske fysik i Norden ved i fælleskab at drive et institut af højeste internationale standart. Instituttet skulle virke som et videnskabeligt kraftcenter med gode kontakter til fysiksamfundet ude i verden. Her skulle nordiske fysikere kunne komme for at møde hinanden, samt ikke mindst møde fremtrædende forskere fra hele verden. På den måde skulle NORDITA være med til at sikre at nye strømninger i teoretisk fysik også nåede frem til Norden. Ved samlet kraft ville man danne et institut, som ingen af enkelt landene alene ville have mulighed for at drive. Institutet drives af Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, den øverste ledelse udøves af en styrelse bestående af fysikere fra de forskellige medlemslande.

Det var ved NORDITA's oprettelse naturligt at anbringe institutet i nær kontakt med Niels Bohr og hans institut. Derfor blev NORDITA placeret i København i bygningerne på Blegdamsvej.

Den videnskabelige stab på NORDITA består af seks fast ansatte professorer, fire professorer på tre- til seksårige kontrakter, samt cirka femten stipendiater, som opholder sig ved NORDITA for et par år. Den videnskabelige stab er bredt internationalt sammensat, på denne måde opnår NORDITA gode videnskabelige kontakter til ikke-nordiske forskningsmiljøer. NORDITA stipendierne er forbeholdt nordiske fysikere. Stipendiaterne kommer til NORDITA på varierende tidspunkt i deres karrierer. Nogle under afslutningen af deres Ph. D. studium andre, som deres første eller anden kontrakt efter erhvervelsen af Ph. D. graden.

Ved oprettelsen i midten af halvtresserne bestod NORDITA's forskning hovedsageligt af teoretisk kerne- og partikelfysik. Derfor navnet: Nordisk Institut for Teoretisk *Atom*fysik. Med tiden har forskningsindsatsen bredt sig ud over nye felter. Idag er der aktiviteter indenfor astrofysik, faststoffysik/statistiskfysik, complekse systemers fysik, kernefysik og partikelfysik, derfor besluttede man sig til i 1990 at stryge ordet *atom* fra navnet.

Selv om man ikke kan tage en videnskabeliggrad ved instituttet, foregår der vejledning af videregående studerende, ligesom der udbydes kurser og studiekredse. Endvidere arrangerer NORDITA selv eller i fællesskab med andre nordiske instituter skoler for vidregående studerende. Ligeledes afholder og sponsorerer NORDITA selv, eller i samarbejde med andre, konferencer og kortere eller længere varende workshops. Endvidre har NORDITA et meget aktivt gæsteprogram, som bringer forskere fra hele verden til Norden. Gæsterne kan enten opholde sig på NORDITA i København eller ved institutter rundt omkring i Norden. Nordiske fysikere kan også komme på gæsteophold ved NORDITA i perioder, hvor de måtte have speciel interesse i at deltage i instituttets aktiviteter.

NORDITA orienterer om aktuelle gæster og aktiviteter gennem et nyhedsbrev *NORDITA NEWS*, som kommer seks gange om året og som rundsendes til alle nordiske institutter samt andre interesserede. I nyhedsbrevet listes også de seneste preprints fra NORDITA. Fra den liste kan man danne sig et indtryk af forskningsaktiviteten på instituttet.

NORDITA's nuværende direktør hedder Chris Pethick. Instituttes adresse er Blegdamsvej 17, 2100 København Ø ., Telefon 31 42 16 16

Henrik Jeldtoft Jensen er licentiat i teoretisk fysik fra Århus Universitet, 1986. Her arbejdede han primært med magnetiske systemer. I forbindelse med et toårigt ophold ved McMaster University i Canada studerede han computersimulering af flux linie dynamik i type II superledere. Denne interesse har han bibeholdt i sin nuværende ansættelse som stipendiat ved NORDITA.